

Nigel Pendse over het vierde OLAP-onderzoek

Concurrentie vreest komst Yukon

Daan van Beek en Freek Kamst

Deze zomer voerde Nigel Pendse alweer zijn vierde OLAP-onderzoek uit, een onafhankelijk onderzoek naar de status en trends in de OLAP-markt gezien vanuit de gebruikers. Daan van Beek en Freek Kamst waren in de gelegenheid om hem te interviewen en de stand van zaken in de OLAP-markt door te nemen.

Nigel Pendse heeft een eigenzinnige en objectieve kijk op de OLAP-markt en neemt vooral geen blad voor de mond als het gaat om commentaar te leveren op de gevestigde OLAP-leveranciers. In deze OLAP Survey geeft hij wederom een zeer uitgebreid overzicht van de markt voor OLAP-tools en voorziet de resultaten van kwalitatieve analyses.

Wat zijn de belangrijkste bevindingen van dit OLAP-onderzoek?

Nigel Pendse: "Op de eerste plaats moeten we melden dat er dit jaar weinig respondenten waren uit Nederland zodat er over de Nederlandse situatie weinig te zeggen valt. Wat opvalt is echter wel een toename van het aantal gebruikers in Duitsland, één van de landen waar OLAP steeds vaker wordt toegepast voor het ondersteunen van de strategische doelstellingen. Verder is gebrek aan functionaliteit zeker geen collectief probleem; de meeste OLAP-tools bieden voldoende functies voor het analyseren van data. Als belangrijkste product-gerelateerd probleemgebied wordt voornamelijk performance genoemd (zie afbeelding 1 en 2). Zoals voorspeld, is de opkomst van Microsoft in de OLAP-wereld een feit. Momenteel is Microsoft Analysis Service al nummer één. SAP BW, Cognos Powerplay, Essbase en MicroStrategy komen respectievelijk op de tweede, derde, vierde en vijfde plaats. Oracle, nog nummer één in 1997, is vrijwel volledig verdwenen van het OLAP-toneel. Oracle beweert dat de OLAP-functionaliteit volledig is geïntegreerd in de database engine van versie 9.2, maar is feitelijk nog gebouwd op oude 'express' technologie en nog steeds niet echt compleet te noemen. Ons advies is tevens om voorzichtig te zijn met OLAP-toepassingen van *niet* BI-leveranciers (Oracle, Microsoft) vanwege de relatief grote tijd die tussen de verschillende releases zit. Microsoft staat weliswaar bovenaan wat betreft marktaandeel, maar dat heeft meer te maken met de geringe investeringskosten dan met de functionaliteit en grote gebruikersvriendelijkheid. Leveranciers als ProClarity, Temptec en

Nigel Pendse: "Naast MDX is er een nieuwe ontwikkeling op dit vlak waar te nemen: XML for analysis".

Panorama springen handig in op deze tekortkoming door gebruikersvriendelijke tools voor interactieve analyse en dashboarding op de Microsoft OLAP engine te leveren."

Wat is uw mening over het feit dat OLAP minder zinvol kan worden ingezet wanneer de informatiebehoefte van de gebruikers bekend is. Rapportage-toepassingen zijn hier dan beter inzetbaar.

"Dit is misschien wel waar. Hoe beter de informatiebehoefte binnen een organisatie in kaart is gebracht en gestructureerd, des te minder is er behoefte aan de inzet van interactieve analyse en OLAP-toepassingen. Er zijn natuurlijk wel bijkomende voordelen, maar deze wegen dan meestal niet meer op tegen de investering."

Komt er een tijd dat OLAP ook zal worden gebruikt door het topmanagement van organisaties?

"Ik ben ervan overtuigd dat dit zeker niet op de korte termijn zal gebeuren. OLAP past niet binnen de cultuur van het topmanagement van organisaties, omdat zij meer geloven in de mondelinge interactie tussen mensen. Veel topmanagers zitten niet achter een PC en bezitten een zekere gave om problemen aan te voelen en te detecteren, uiteraard gevoed door feitenmateriaal. Voor het analyseren van de oorzaken zullen echter vooralsnog business-analisten ingezet worden, die vervolgens met OLAP meer inzichten verkrijgen en deze in samengevatte vorm rapporteren aan het topmanagement."

Zullen OLAP- en rapportage-toepassingen op termijn integreren en zijn er misschien al voorbeelden?

"Op dit moment kan ik nog geen voorbeelden bedenken van geïntegreerde toepassingen op het gebied van OLAP- en rapportage-toepassingen. Zelfs binnen Cognos Reportnet zie ik geen echte integratie met de Powerplay-kubussen. Alleen Microsoft Reporting Services heeft momenteel een zwakke interface met de bijbehorende OLAP engine. Het lijkt erop dat er nog geen echte behoefte aan integratie bestaat op dit vlak."

Is het niet een beetje vreemd dat Business Objects, dat toch primair een rapportage-tool is, ook is meegenomen in het onderzoek?

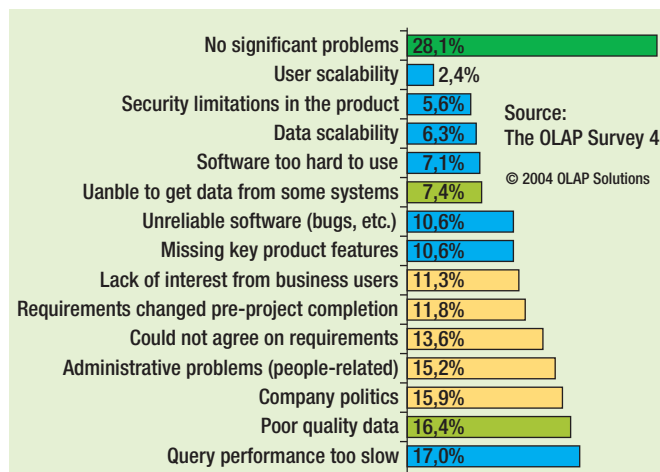
"Business Objects heeft een zogenaamd 'cube' engine in de reporting-omgeving. Je kan het dus aanmerken als desktop OLAP."

Is de OLAP-markt nog steeds groeiende of is markt verzadigd?

"De OLAP-markt groeit nog steeds en heeft eigenlijk sinds het begin nog geen neerwaartse en/of stabilisatie van de groei laten zien. Zelfs in de slechte economische situatie die we recentelijk hebben doorgemaakt is er geen afname van groei geconstateerd (zie afbeelding 3). Een feit is zelfs dat OLAP meer inzicht geeft in kostenbesparende mogelijkheden, waardoor ook in slechte economische tijden een investering in OLAP te rechtvaardigen is."

Hoe zit het eigenlijk met de toekomst van ROLAP?

"ROLAP heeft zeker nog bestaansrecht, in het bijzonder wanneer er sprake is van complexe gegevensstructuren. Vooral wanneer men direct op de transactionele bronssystemen analyses wil uitvoeren en/of men gebruik wil maken van real-time analyses, zijn ROLAP-toepassingen nog steeds de beste oplossing. De performance van ROLAP-omgevingen is echter voor veel

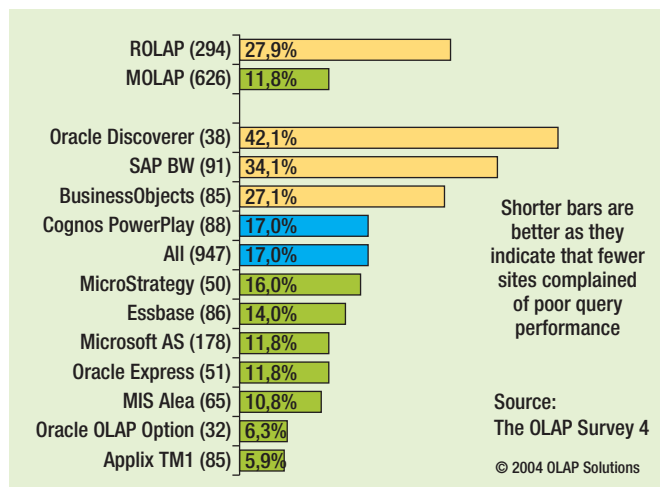

Afbeelding 1: De belangrijkste moeilijkheden bij implementatie van OLAP, op nummer één staat performance als meest voorkomend product-gerelateerd probleem.

ROLAP-gebruikers een probleem (27,9 procent van de respondenten). MOLAP daarentegen doet het erg goed op het performance-vlak met een score van slechts 11,8 procent. Mede ook door het succes van Microsoft, wordt MOLAP steeds populairder. Uiteindelijk zullen de verschillen tussen ROLAP en MOLAP wel gaan verdwijnen, de functionaliteit van beide type OLAP engines zien we namelijk steeds meer naar elkaar toe-groeien. Zo vormen bijvoorbeeld grote aantallen 'members' in een dimensie nauwelijks meer een probleem voor MOLAP engines. Opvallend is verder dat Microstrategy – een ROLAP-leverancier – zegt te beschikken over MOLAP-kubussen, terwijl ze het dan hebben over het onlangs verbeterde caching-mechanisme. Hoewel Microstrategy geen MOLAP kent, beschikken ze wel over de beste ROLAP engine die er bestaat."

Waarom moeten organisaties nog voor ROLAP kiezen dan?

"Wanneer men binnen grote hoeveelheden gegevens en complexe

Afbeelding 2: Performance-problemen per tool: Applix TM1 kent nauwelijks performance-problemen, Oracle Discoverer en SAP BW hebben daar het meeste last van.

gegevensstructuren analyses wil uitvoeren, dan is ROLAP nog steeds de beste keuze."

Wordt MDX de enige echte standaard binnen de OLAP-markt?

"Ik ben ervan overtuigd dat MDX de standaard wordt binnen OLAP. Hyperion heeft zich inmiddels ook geconformeerd aan de MDX-standaard en de Duitse OLAP-leveranciers MIS en SAP BW leveren hun producten al volgens de MDX-standaard. Het wachten is nog op Cognos en natuurlijk Oracle. Echter voor de laatste dringt de tijd, omdat hun marktaandeel snel afneemt. Naast MDX is er een nieuwe ontwikkeling op dit vlak waar te nemen: XML for analysis. Deze taal gaat binnen OLAP-omgevingen gebruikt worden om zowel de aanvragen als de resultaten in XML-formaat te versturen."

Maar XML kent toch veel overhead in de vorm van metadata?

"Inderdaad, maar dat wordt opgelost door de resultaten eerst te comprimeren alvorens deze door te sturen naar de client. De OLAP client decomprimeert deze resultaten dan, zodat toch een relatief snelle performance kan worden bereikt."

Binnen welk soort organisaties zien we de meeste (succesvolle) implementaties?

"In de retail-sector zien we veel gebruik van OLAP en is het zeer succesvol. Hier bevinden zich de zware OLAP-gebruikers wat overigens vooral heeft te maken met de grote hoeveelheden gegevens die moeten worden verwerkt en dat deze organisaties een relatief lange traditie kennen op het gebied van transactie-verwerkende systemen. Vervolgens zien we dat OLAP in de sectoren energie, logistiek, industrie, beleggingsmaatschappijen, banken en farmacie ook sterk zijn vertegenwoordigd."

Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten bij het gebruik en de implementatie van een OLAP-toepassing?

"Uit het onderzoek komt naar voren dat performance bij iedereen op nummer één staat bij het gebruik en de implementatie van een OLAP-toepassing. Op de tweede plaats komt de effectiviteit van het gebruik met OLAP. Vooral de onervarenheid in het gebruik

van een OLAP-tool leidt dikwijls niet tot de beoogde businessvoordelen. De beste resultaten zijn verder te zien bij organisaties die een OLAP-toepassing implementeren onder begeleiding van een consulting-organisatie die zich heeft gespecialiseerd in Business Intelligence en OLAP. Wanneer de begeleiding en implementatie door een van de grotere – niet gespecialiseerde – adviesbureaus wordt gedaan, is het bereikte resultaat doorgaans veel minder. Daarnaast is het succes groter wanneer een implementatie vanuit de gebruikersorganisatie wordt gecoördineerd. Implementaties die vanuit ICT zijn geïnitieerd, boeken veel minder succes."

Bent u het eens met de stelling dat een toename van het aantal analytische applicaties zal leiden tot een toename van het OLAP-gebruik?

"OLAP-toepassingen zijn altijd onderdeel van analytische applicaties, dus zal met de aanschaf van dergelijke applicaties ook OLAP-functionaliteit worden gebruikt."

OLAP-toepassingen zijn ontwikkeld voor analisten en analytische applicaties zijn meer gericht op eindgebruikers. Bent u het hiermee eens?

"Analytische applicaties zijn nog steeds in opkomst en ik zie momenteel nog geen verschil tussen OLAP en analytische applicaties."

Welke consequenties hebben de ontwikkelingen binnen Microsoft met betrekking tot Yukon en MS Analysis voor de OLAP-markt?

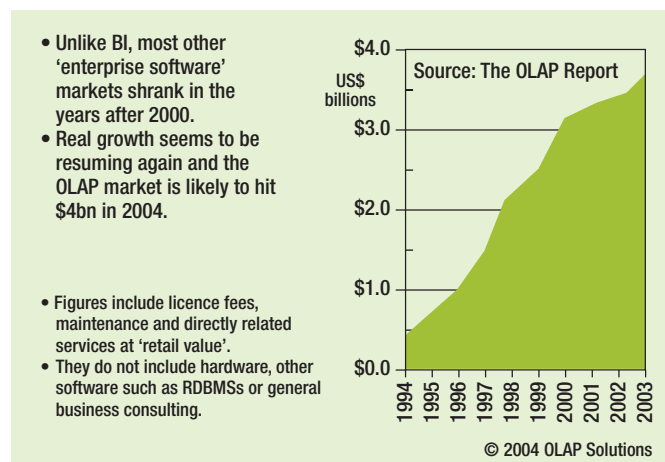
"Zoals bekend zal Yukon volgend jaar, ervan uitgaande dat er geen uitstel meer komt, een enorme release zijn. Er zijn inmiddels dan vijf jaar verstreken ten opzichte van de vorige versie van SQL Server, dus mogen we wel iets bijzonders verwachten. Ik denk dat het moeilijk wordt voor de overige BI-leveranciers om met Microsoft te concurreren. Vooral op basis van prijs zal Microsoft een enorme voorsprong verkrijgen. Ook de grotere ondernemingen met een omvangrijke gebruikersomgeving vinden prijs een belangrijke factor bij de aanschaf."

Tenslotte: wie en waarom moet de OLAP Survey gebruiken?

"Op de eerste plaats is de OLAP Survey een hulpmiddel voor iedereen die een OLAP-toepassing wil aanschaffen. De OLAP Survey geeft een objectief beeld van de functionaliteit, service, implementatietijd, etcetera van bijna duizend OLAP-gebruikers verdeeld over eenenzeventig landen. De tweede groep bestaat uit de leveranciers en als laatste de consultants. De reacties op het onderzoek zijn met name vanuit de tweede groep erg verdeeld: de leveranciers die er goed uitkomen, zijn natuurlijk tevreden en diegenen die onderaan staan hebben kritiek."

Daan van Beek en Freek Kamst

Daan van Beek (daanvanbeek@passionned.nl) is managing consultant bij Passionned. Freek Kamst (freek.kamst@newcom.net) is managing consultant bij Newcom Information Systems.

Afbeelding 3: De OLAP-markt is nog steeds sterk aan het groeien.